

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Paštno-čekovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mail oglasi vsaka beseda Din 120.

Jedro kmetijskega vprašanja.

S kmetijsko krizo je postala gospodarska kriza splošna in popolna. Začela se je pred dobrimi štirimi leti med ameriškimi farmerji (poljedelci), prišla v Evropo in druge dele sveta ter napadla vse države. Povzročil jo je padec cen kmetijskih pridelkov, ki ni začasn, marveč trajen. S padajočimi dohodki je tudi padla kupna moč kmetova. To je kmalu občutila ter težko prenaša industrija, obrt in trgovina. To dokazuje gospodarsko povezanost, ki vlada med posameznimi stanovi. Dokazuje pa osebno tudi to, da je kmetijski stan podlaga družbe in države.

Takoj ko se je pojavila kmetijska kriza, so jo začeli reševati. Niso je še rešili, marveč jo rešujejo naprej. Ponekod so se že pojavili uspehi rešilnega dela, drugod pa ne. Načini reševanja so različni po raznolikosti razmer. Pretežno industrijske države so svojemu kmetijstvu prišle na pomoč z zaščitnimi carinami. Ako bi teh ne bilo, bi kmetijski pridelki drugih držav preplavili živilski trg dotične države ter domače kmetijske pridelke v ceni potisnili še nižje. Tako je ravnala Nemčija, Čehoslovaška, Avstrija itd.

V pretežno agrarnih (poljedelskih) državah kajpada to ne zadostuje, ker je domači živilski trg dovolj založen, vsled česar uvoz iz drugih držav ne more nikomur ponuditi svoje blago. Saj pa tudi v industrijskih državah ne zadostuje. Poleg carinske zaščite domače kmetijske proizvodnje je tudi treba domačo proizvodnjo napraviti rentabilno (da kaj nosi, da se izplača). To je storil Dollfuss v Avstriji, katerega se je posrečilo z različnimi ukrepi zastaviti padec cen ter ohraniti cene kmetijskih pridelkov na precejšnji višini, ki je dosti višja, kakor n. pr. v naši državi. To je storila Čehoslovaška, kjer so kmetje dobro organizirani ter krepko branijo svoje interese. To je storila Nemčija in druge države, v katerih prevladuje industrija.

Agrarne države z manjšimi učinki in uspehi branijo gospodarske interese svojega prebivalstva, med katerim v veliki večini prevladuje kmetijsko ljudstvo. Izvoz agrarnih pridelkov je otežkočen in omejen radi zaščitnih carin, ki kakor visoki zidovi branijo uvoz v druge države. Zato se agrarne države trudijo doseči v trgovskih pogodbah z industrijskimi državami za svoje agrarne pridelke razne ugodnosti, zlasti prednostne carine. Posrečilo se jim je to samo v nekaj primerih. V glavnem

se omejuje njihovo delo za obrambo kmetijskega stanu na ureditev vprašanja kmetijskih dolgov. Kmet po raznih državah je jako zadolžen. Zadolžil se je povečini že pred krizo, deloma v prvih letih krize. Da ga ne zadušijo previsoke obresti, odnosno da ga upniki ne poženejo z zemlje, so države s primernimi zakoni uredile odplačevanje kmetijskih dolgov.

Take ukrepe je tudi storila naša država. In vendar je treba reči, da z njimi kmetijsko vprašanje v jedru ni rešeno. Jedro kmetijskega vprašanja v sedanjih krizi je namreč dvig cene kmetijskih pridelkov. Dokler ne bodo kmetijski pridelki dvignjeni do prave cene, ki bo kmetu omogočila, da lahko kupuje svoje potrebščine ter plačuje davščine in odplačuje dolgove, bo kmetijska stiska trajala naprej. O tej stvari piše »Narodni gospodar« v svoji številki z dne 15. maja naslednje: »Vsakdo ve, da vprašanje kmetijskih

dolgov tudi z uredbo o zaščiti kmetov, še ni rešeno in da s tem tudi še ni rešena denarna kriza. Nasprotno, s to uredbo je denarna kriza le poostrena. Upravičeno se je že ponovno poudarjalo, da je vprašanje kmetijskih kreditov treba reševati na drug način. Treba je iskati sredstva in pota, da se cena kmetijskih proizvodov dvigne na pravo ceno, na ceno, ki bi bila v nekem razmerju z vsem tem, kar mora kmet kupovati. Dokler tega ni, vprašanje kmetijskih dolgov ni rešeno kljub temu, da se je maksimirala obrestna mera s 6% in se je razdelilo odplačevanje na 12 let. Povišana cena kmetijskih pridelkov mora nuditi kmetu denarna sredstva, da poleg visokih davščin odplačuje tudi svoje dolgove. Dokler pa ta možnost kmetu ni dana, pomeni uredba samo teoretičen (naučen) načrt za odplačevanje kmetijskih dolgov brez stvarne podlage in obenem še potuho za vse one pavšalno (skupno) zaščitene kmete, ki ali niso kmetje, ali pa so kmetje, toda v takem položaju, da bi prav lahko odplačevali svoj dolg.«

IZ RAZNIH DRŽAV

Iz nemirne Avstrije. Radi sestanka nemškega kanclerja Hitlerja z Mussolinijem v Benetkah je bilo pričakovati, da se bo napadalno navdušenje hitlerjevcev v Avstriji podelilo, a je baš nasprotno istina. Iz Nemčije podpirani hitlerjevci nadaljujejo z atentati na razne javne naprave, vladna poslopja ter župnišča. Hitlerizem se je močno

razpasel v avstrijski vojski, ki je povsem nezanesljiva. V zadnjem času je došlo v Grazu do spopada med vojsko in heimwehrovci. Na tisoče vojakov je demonstriralo po mestnih ulicah ter vpilo nad heimwehrovci: Heil Hitler!

Dr. Rintelen, katerega oznanjajo kot bodočega avstrijskega kanclerja.

Vladar Perzije šah Riza Pahlavi (desno) v turški prestolnici kot gost Kemal paše (levo).